

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 5Svk/6/2022
Identifikačné číslo spisu: 6020200448
Dátum vydania rozhodnutia: 30. mája 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Anita Filová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:6020200448.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anity Filovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov JUDr. Petry Príbelskej, PhD. a JUDr. Juraja Vališa, LL.M. v právnej veci žalobkyne: B. G. O., R. D.U. XX, XXX XX Ž., N. U.: X. C. XXXX; proti žalovanému (sťažovateľ): Centrum právnej pomoci, so sídlom Račianska 71, 810 05 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia žalovaného doručeného žalobkyni 8. apríla 2020, konajúc o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 71S/28/2020-61 z 1. júla 2021 v spojení s opravným uznesením č.k. 71S/28/2020-74 z 13. júla 2021, takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť sa z a m i e t a .
- II. Návrh na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti sa z a m i e t a .
- III. Žalobkyni sa p r i z n á v a nárok na náhradu trov kasačného konania v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

I. Priebeh administratívneho konania a správneho súdneho konania

1. Žalobkyňa podala kancelárii žalovaného v Žiari nad Hronom v mesiacoch február 2020 a marec 2020 viacero žiadostí o informácie podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) («zákon o slobode informácií»), týkajúce sa totožného okruhu požadovaných informácií, opísaného v nasledujúcom bode tohto rozsudku.

2. Konkrétne žalobkyňa vo svojom podaní, datovanom 3. marca 2020 a doručenom toho istého dňa kancelárii žalovanej v Q., o. i. opakovane požiadala podľa zákona o slobode informácií o sprístupnenie informácií, menovite: podnetu doručeného žalovanému 6. novembra 2019 na prešetrovanie príjmovej a majetkovej situácie manžela žalobkyne; žiadosti advokátky C. ktorou 4. novembra 2019 žalovaného požiadala o zmenu rozhodnutia č. KaZH/9869/2019 z 10. októbra 2019, teda o zmenu určenia advokáta.

3. Kancelária žalovaného v Žiari nad Hronom listom z 5. marca 2020 žalobkyni oznámila, že ňou požadované informácie nepatria do rozsahu pôsobnosti žalovaného a že ako účastníčka správneho konania má právo podľa Správneho poriadku nahliadať do správneho spisu. Zároveň kancelária žalovaného v Žiari nad Hronom upozornila žalobkyňu, že e-mailové podania (v prostej forme) je potrebné doplniť v zákonom stanovenej lehote v predpísanej (kvalifikovanej) forme.

4. Keďže žalobkyňa mala za to, že došlo k vydaniu fiktívneho rozhodnutiu podľa § 18 ods. 3 zákona o slobode informácií k jej žiadosti z 3. marca 2020, podala proti nemu podaním datovaným 20. marcom 2020 odvolanie. Kancelária žalovaného listom z 2. apríla 2020 oznámila žalobkyni v podstate to isté, čo už oznámila listom z 5. marca 2020.

5. Keďže žalobkyňa mala naďalej za to, že došlo k vydaniu fiktívneho rozhodnutiu podľa § 19 ods. 3 zákona o slobode informácií, podala žalobu na Krajský súd v Banskej Bystrici. V nej argumentovala, že kancelária žalovaného vydala fiktívne rozhodnutie o jej žiadosti o informácie, ktoré jej bolo doručené 15. marca 2020. Následne po podaní odvolania žalovaný vydal fiktívne rozhodnutie o tomto jej odvolaní, ktorá jej bolo doručené 6. apríla 2020. Listy jej doručené od kancelárie žalovaného a opísané vyššie nepovažuje za dostatočnú reakciu na jej žiadosť o informácie a na jej nadväzujúce odvolanie, pretože ak jej žalovaný nechcel sprístupniť informácie, mal o tom vydať riadne odôvodnené rozhodnutie. Navyše argumentovala, že nestratila právo podľa zákona o slobode informácií preto, že by prípadne bola účastníčkou dotknutého administratívneho konania. Žiadala tiež, aby krajský súd priamo prikázal žalovanému požadované informácie sprístupniť.

6. Napadnutým rozsudkom v znení opravného uznesenia z 13. júla 2021 (č.l. 74 spisu krajského súdu) krajský súd zrušil fiktívne rozhodnutie žalovaného o odvolaní žalobkyne, doručené jej 8. apríla 2020, ako aj fiktívne rozhodnutie kancelárie žalovaného v Žiari nad Hronom o jej žiadosti z 3. marca 2020, vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie, zamietol návrh žalobkyne na uloženie povinnosti sprístupniť informácie žalovaným priamo, a priznal žalobkyni trovy konania pred krajským súdom v rozsahu 50%.

7. Krajský súd uviedol, že o žiadosti žalobkyne z 3. marca 2020, doručenej kancelárii žalovaného v Žiari nad Hronom toho istého dňa, nebolo naložené v súlade s § 17 ods. 1 a 2 a s § 18 ods. 2 zákona o slobode informácií a v lehotách tam ustanovených, teda bolo jej vydané fiktívne negatívne (odmietavé) rozhodnutie o jej žiadosti o informácie. Toto jej bolo doručené podľa § 18 ods. 3 zákona o slobode informácií dňa 16. marca 2020. Rovnako ani jej odvolanie z 20. marca 2020, podané proti tomuto fiktívnemu negatívne (odmietavému) rozhodnutiu, nebolo vybavené spôsobom predpokladaným podľa § 19 ods. 3 prvej vety zákona o slobode informácií, a došlo k vydaniu fiktívneho zamietavého odvolacieho rozhodnutia žalovaným podľa ostatných viet § 19 ods. 3 zákona o slobode informácií, ktoré bolo žalobkyni doručené podľa toho istého ustanovenia dňa 8. apríla 2020. Krajský súd tiež zistil, že žalovaný ani jeho kancelária v Žiari nad Hronom nezaložili o žiadosti, resp. odvolaní žalobkyne samostatné správne spisy.

8. Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že informácie žalobkyni poskytnuté neboli; v takom prípade mal ale žalovaný o tom vydať riadne rozhodnutie. Napadnuté fiktívne rozhodnutia, keď fikcia rozhodnutia bola zavedená do právneho poriadku na efektívnejšiu ochranu žiadateľov o informácie, potom neobsahujú žiadne odôvodnenie a sú nepreskúmateľné. Ak sa žalovaný domnieval, že informácie žalobkyni nebolo možné sprístupniť, mal o tom vydať rozhodnutie a toto odôvodniť. Krajský súd ďalej pripomenul, že žalovaný nebol oprávnený nevybaviť žiadosť žalobkyne výslovné podanú v režime zákona o slobode informácií mimo režimu tohto zákona.

9. Pokiaľ žalovaný videl šikanu zo strany žalobkyne v tom, že podávala svoje žiadosti o informácie v nesprávnej forme, krajský súd uviedol, že § 14 ods. 1 zákona o slobode informácií ustanovuje špeciálne formálne náležitosti pre podanie, ktorým vyhovie aj podanie cez e-mail.

II. Argumentácia účastníkov konania

10. Žalovaný podal kasačnú sťažnosť, v ktorej uplatňoval dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g/ Správneho súdneho poriadku («SSP»). Namietal, že informácie požadované žalobkyňou nebolo možné sprístupniť podľa zákona o slobode informácií (s ohľadom na ochranu osobných údajov, keď sa žalovaný tiež domnieva, že e-mailom nemôže posielat' kópie dokumentov zo správneho spisu; rovnako na diaľku nie je možné spoľahlivo overiť totožnosť osoby, ktorá informácie žiada), ale žalobkyňa k nim mala prístup podľa Správneho poriadku. Preto žiadosť vyhodnotil podľa obsahu ako spadajúcu mimo režim zákona o slobode informácií. Pokiaľ žalobkyňa žiada o informácie v režime zákona o slobode informácií, hoci na ne má nárok v režime iného zákona, ide o šikanóznny výkon jej práva na informácie. Žalovaný pripomenul, že chcel byť žalobkyni nápomocný a bol maximálne súčinný.

11. Žalovaný žiada zrušenie napadnutého rozsudku a vrátenie veci na ďalšie konanie. Žalovaný požaduje aj odkladný účinok jeho kasačnej sťažnosti.

12. Žalobkyňa sa vyjadrila, že kasačná sťažnosť nemá náležitosti, a je preto ju potrebné odmietnuť. Požadovala aj trovy kasačného konania v rozsahu 100%. Žalobkyňa kasačnú sťažnosť nepodala.

13. Vec bola predložená Najvyššiemu správne mu súdu Slovenskej republiky 17. februára 2022.

III. Argumentácia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky

14. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky («kasačný súd»), po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná včas (§ 443 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 ods. 1 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 SSP) a má predpísané náležitosti (§ 57 SSP a § 445 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podanej kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 1 a 2 SSP), rozhodujúc bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), pričom dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

15. Kasačný súd považuje odôvodnenie krajského súdu v napadnutom rozsudku za celkom zjavne správne a plne sa s ním stotožňuje. Predstavené právne otázky nie sú vôbec komplikované, práve naopak, odpoveď na ne je pomerne priamočiara.

16. Pokiaľ sa sťažovateľ domnieval, že sa dá žiadosť žalobkyne vybaviť podľa obsahu i v režime iného zákona, než je zákon o slobode informácií, nemohol ju sám proti vôli žalobkyne prekvalifikovať do režimu tohto iného zákona (rozsudok z 29. septembra 2022 sp.zn. 1Sžik/3/2021, bod 29, a tam citovaná skoršia judikatúra), a tým sa zbaviť prísnych povinností, ktoré sú na neho kladené práve zákonom o slobode informácií (rozsudok sp.zn. 1Sžik/3/2021, už citovaný, bod 21). Vôľa žalobkyne v tom smere, že by netrvala na vybavení jej žiadosti v režime zákona o slobode informácií, zo spisu nevyplýva.

17. Pokiaľ sa sťažovateľ ďalej domnieval, že nemôže žiadosť žalobkyne vybaviť v režime zákona o slobode informácií, teda inými slovami, že je daný dôvod na odmietnutie žiadosti, teda na nesprístupnenie požadovaných informácií, mal o tom vydat' riadne odôvodnené rozhodnutie podľa zákona o slobode informácií, či už v prvom stupni podľa § 18 ods. 2 tohto zákona, alebo aspoň v druhom stupni podľa § 19 ods. 3 prvej vety uvedeného zákona.

18. Uvedených právnych povinností sťažovateľa ako povinnú osobu podľa zákona o slobode informácií nezbavuje ani jeho (mimoprávna) dobrá vôľa alebo snaha o súčinnosť so žalobkyňou.

19. Žiadosti žalobkyne nie je možné vnímať ako šikanózne len z toho dôvodu, že ich podáva, resp. že ich podáva, keď zrejme by k informáciám mala prístup aj iným spôsobom ako podľa zákona o slobode informácií. Povinná osoba nie je oprávnená skúmať dôvod podania žiadosti o informácie (§ 3 ods. 3 zákona o slobode informácií), ani prijímať záver o šikanóznom výkone práva na prístup k informáciám, keď ju podané žiadosti obťažujú alebo jej na prvý pohľad nedávajú zmysel či jej nie je zrejma motivácia žiadateľa. Kasačný súd na tomto mieste pripomína, že ak by chcela povinná osoba

prijat' záver o šikanóznom výkone ústavného práva na informácie, musela by postupovať v intenciách jeho judikatúry, napr. v zmysle záverov rozsudku z 31. marca 2022, sp.zn. 5Sžik/5/2020, č. 15/2022 ZNSS, a pritom prísne kazusiticky.

20. Napokon ako už kasačný súd opakovane judikoval a uviedol, režim zákona o slobode informácií a iných zákonov upravujúcich informačnú povinnosť pre orgány verejnej moci a právo na prístup na informácie sa vzájomne dopĺňa a nevylučuje sa. Teda ak žiadateľ postupuje podľa zákona o slobode informácií, aplikácia tohto zákona nie je vylúčená tým, že by prípadne bol oprávnený postupovať ešte i podľa iného právneho predpisu (rozsudok sp.zn. 1Sžik/3/2021, už citovaný, body 21 a 25 a tam citovaná skoršia judikatúra).

21. Kasačný súd vyhodnotil kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú a postupom podľa § 461 SSP ju zamietol.

22. Sťažovateľ bol povinný o žiadosti žalobkyne riadne konať podľa zákona o slobode informácií, založiť o tom riadny správny spis, a túto žiadosť žalobkyne vybaviť niektorým zo spôsobov v zákone o slobode informácií uvedených. Ak tak sťažovateľ nekonal v lehotách predpísaných v zákone o slobode informácií, vydal negatívne fiktívne rozhodnutia, ktoré sú z dôvodov, ktoré jasne uviedol už krajský súd v napadnutom rozsudku (tento správne vypočítal i dátum doručenia prvostupňového a druhostupňového fiktívneho rozhodnutia, ktoré následne správne vymedzil i vo výroku napadnutého rozsudku) nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov (por. už rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. mája 2011, sp.zn. 3Sžik/3/2011). Povinnosťami podľa zákona o slobode informácií sťažovateľ nevyhovел ani svojimi listami z 5. marca 2020 a 2. apríla 2020, čo sťažovateľ ani nepopieral.

23. Kasačný súd napokon uvádza, že z dôvodu zamietnutia kasačnej sťažnosti a vzhľadom na štádium konania, t. j. ukončenia konania pred kasačným súdom, by už pozitívny výrok o odkladnom účinku kasačnej sťažnosti nemal žiaden praktický význam, preto návrh sťažovateľa v tomto smere zamietol.

24. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP tak, že plne úspešnej žalobkyne sa priznal nárok na úplnú náhradu trov kasačného konania. Sťažovateľ (žalovaný) v kasačnom konaní nebol úspešný. Kasačný súd pripomína, že hoci sťažovateľka, pokiaľ ide o trovy konania, podľa názoru krajského súdu uspela v konaní pred ním v rozsahu 50 %, v kasačnom konaní, kde sama kasačnú sťažnosť nepodala, uspela v plnom rozsahu, t. j. žiadnym výrokom kasačného súdu nebolo rozhodnuté v jej neprospech. Úlohou krajského súdu následne bude zistiť, či a aké trovy kasačného konania sťažovateľke prípadne vznikli.

25. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie :

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

